

Liikennöintisopimuksen 748600 (Loimaa-Pöytyä-Turku) muutostarve - Liikenteen vähentäminen

Kaupunginhallitus 27.05.2024 § 140
304/08.01.00/2024

Valmistelija

Hallintopäällikkö Rinta-Jouppi Juha

Varsinais-Suomen Ely-keskus on lähettänyt Loimaan kaupungille kirjeen 17.5.2024, jonka mukaan Varsinais-Suomen Ely-keskus joutuu arvioimaan kaikkien kilpailuttamiensa joukkoliikenteen liikennöintisopimusten tilanteen vuosien 2024-2025 aikana. Valtion ELY-keskuksille myöntämä määräraha palautuu vuoden 2019 tasolle vuodesta 2025 alkaen. Merkittävästi nousseiden kustannusten johdosta nykyisten liikennöintisopimusten vuoromääriä ei pystytä enää ylläpitämään. Säästötarve on niin huomattava, että säästötoimenpiteet on aloitettava jo syksystä 2024.

Kunnat osallistuvat sopimusten rahoittamiseen ELY-keskuksen kanssa ja tällä kirjeellä suunnitellut vuoromäärien vähentämiset tuodaan kunnille tiedoksi ja osaltaan arvioitavaksi.

Julkisen henkilöliikenteen määrärahatilanne

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen määrärahat myöntää Liikenne- ja viestintävirasto Traficom. Määrärahat myönnetään valtion talousarvion momentilta 31.20.55, Julkisen henkilöliikenteen palvelujen ostot ja kehittäminen. Määräraha on 3-vuotinen siirtomääräraha.

Liikenteen järjestämisen kustannukset ovat kohonneet viime vuosina merkittävästi. Koronavirus romahdutti lipputulot vuosilta 2020–2021 sekä muutti ihmisten matkustuskäyttäytymistä ja tarpeita. Etätyön vakiintuminen näkyy edelleen lipputuloissa, eikä matkustusta ole saatu palautumaan vuoden 2019 tasolle. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa nosti energianhintaa kymmeniä prosentteja ja tämä näkyy polttoaineen hinnan kautta suoraan myös joukkoliikenteen järjestämisen kustannuksissa. Työehtosopimuskirjaukset ovat myös nostaneet työvoimakustannusta, mutta tämä kustannusnousu on toistaiseksi ollut maltillisempaa. Kokonaisuutena puhutaan kuitenkin erittäin huomattavasta kustannustason noususta vuoteen 2019 verrattuna.

Vuosina 2020–2021 liikenteen hankintakustannuksiin pystyttiin vastaamaan lisätalousarvioissa myönnettyjen määrärahojen avulla. Lisätalousarvioissa myönnettyillä varoilla on voitu turvata toimintaa myös kohonneessa kustannustilanteessa vuosina 2022–2024. Nämä varat on nyt käytetty. Vuoden 2025 alusta ELY-keskusten määräraha tullaan palauttamaan vuoden 2019 tasoon. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen osalta todennäköinen näkymä on, että käytettävissä oleva rahoitus v.2025 on 1,6 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2024.

Varsinais-Suomen ELY-keskus on valmistautunut määrärahan vähenemiseen jo muutamia vuosia ja hankintakohteet on pyritty pitämään maltillisina. Nykyinen näkymä määrärahan vähenemisen osalta on kuitenkin huomattavasti arvioitua huonompi, eikä olemassa olevia liikennöintisopimuksia ole siten mahdollista jättää sopeuttamistoimenpiteiden ulkopuolelle.

Vuorojen vähentämisen ja sopeutustoimien periaatteet

ELY-keskus käy läpi kaikki liikennöintisopimukset. Sopimuskohtaisesti tarkastellaan vuorojen matkustusmääriä ja yleistä liikennetuotannon järjestämistä. Lakkauttamiset pyritään kohdentamaan niihin vuoroihin, joissa matkustus on ollut vähäistä. Koska säästötarve on suuri, toimenpiteitä ei voida kokonaan rajata vähäisen kysynnän vuoroihin.

Vuoroja vähentämällä pystytään laskemaan liikennöintisopimuksen kustannuksia. Kustannukset laskevat kaikkien rahoittajaosapuolten osalta voimassa olevien kustannusjakosopimusten mukaisesti.

ELY-keskuksen ja liikenteenharjoittajan välisessä liikennöintisopimuksessa on liikenteen vähentämistä koskevia kirjauksia, jotka mahdollistavat ajokilometrien määrän vähentämisen. ELY-keskus on ollut yhteydessä liikenteenharjoittajiin tilanteesta.

Toimenpiteet Loimaa-Pöytyä-Turku -joukkoliikenteessä

Liikennöintisopimuksen nro. 748600 liikennetuotannosta vähennetään suoritteita yhden vuoroparin osalta siten, että lyhennetään reitti Auran ja Loimaan välille Turun ja Loimaan sijasta. Matkustus vähennettävällä reitillä osalla on erittäin vähäistä.

Tällä sopeuttamistoimenpiteellä sopimuksen bruttokustannus laskee 16 596,00 € sis. alv 0 % /vuosi. Sopeuttaminen tulee vaikuttamaan matkustukseen negatiivisesti, joten nettokustannukseen hyöty ei siirry täysin samansuuruisena.

Kesäliikenteen osalta tarkastelu sopeuttamistarpeesta tehdään myöhemmin. Mahdolliset kesäliikenteen sopeutustoimet näkyvät liikenteessä kesällä 2025. Myös tästä tullaan ottamaan kuntiin yhteyttä ennen sopeutustoimien tekemistä.

Liikennöintisopimus on Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (1370/2007) ja erityisalojen hankintalain (1398/2016) mukainen hankintasopimus, jossa lipputuloriski kuuluu liikenteen tilaajille. Sopimuksen hankintakustannuksista vastaavat ELY-keskus ja yhteysvälin kunnat seuraavan jaon mukaisesti.

- ELY-keskus 57,29 %
- Pöytyä 29,17 %
- Loimaa 13,54 %

Sopeutustoimista muodostuvat säästöt kohdentuvat ELY:lle ja kunnille yllä mainitun jaon mukaisesti.

Mikäli kunnalla on tahtotila säilyttää nykyinen palvelutaso tai jotain yksittäisiä vuoroja, joita sopeuttaminen koskee, on sen mahdollista osallistua sopimuksen rahoittamiseen kustannusjakosopimuksessa sovittua suuremmalla osuudella. Tällaisessa tilanteessa kunta voi olla asiasta yhteydessä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen joukkoliikenteen projektipäälliköihin, joiden yhteystiedot löytyvät tämän kirjeen lopusta. Mahdollinen yhteydenotto on tehtävä mahdollisimman pian, mutta kuitenkin viimeistään toukokuun 2024 loppuun mennessä.

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee Varsinais-Suomen Ely-keskuksen kirjeen tiedokseen.

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä V-S Ely-keskuksen esittämän sopeutustarpeen koskien liikennöintisopimusta 748600 (Loimaa-Pöytyä-Turku).

Päätös

Hyväksyttiin.